

aanvang.
n, die de
argadering
kenmerken
g) van die
(een af-
falsch. En
het oude
als valsche
die ze op
ging ver-
meer
ot een
sche ver-
ganormen
ER in-
voer-
werken;
bij elkaar
eller in de
apen, zoo-
raderaar!)
leer
is in de
het nesto-
andoenlijk,
ij zijn col-
aarij als
rij begint
wijkt de
entimeters
rs ver van

geleerde
van „BE-
leer. en
ben (denk
iden „be-
t het oog
breken of
statische
NDE. Zoo
en Toorn-
derbos-den
geert den
n het bi-
tats te
ligden
ar niet
afgevaar-

ijn, ook bij
g „aan de
Maar die
is valsche
e machten
onze ge-
ggen ze in
van den

ade, schrif-
ten trach-
en spreken
shapen van
; opdat het
in al meer

Kerk, een
voegde er
Na elke
ng die tijd
zeggen dat
Zijn Kerk
vare. Maar
beoordeeld
waren stal
aangeeft
aarslijkt
ds „uit den
en bepaald
raliseerend,
t verband,
valsche no-
kerken, die
n Christus'
stal kunnen
s stal nog
ar, en kan
ristus Zijn
matie niet
art. 29 zegt
zijn". De
wordt dus
ook groote
Dat ident
j thans be-
worden is
groelproces,
alles. De

icatie van
De depu-
leld; de
zij weten.
goede en
we mogen
n nog bij-
niet ang
uk afg an,
der ht de

niet overlaten aan kwaden handel. We verfoeien hun „mala administratio".

In het vervolg van zijn artikel merkt ds Bos nu op, dat er PLAATSELIJK kerken zijn, die wel tot het valsche instituut behooren, maar niettemin geen „valsche stallen" (voor de schapen) zijn.

Maar dat is een onjuiste, wijl onvolledige redeneering.

Alle plaatselijke kerken der synodocratie hebben publiek hooren zeggen: wie zwijgt, wordt geacht, in te stemmen. Punt één. En óók: ge moet minstens drie jaar lang alles doen, wat de synode beveelt, óók al meent ge dat het ingaat tegen K.O. of Schrift. Punt twee. Nu, als ze ware stallen zijn, we blijven in het beeld van ds Bos, dan zullen ze op beide punten zich vrijmaken van die synodocratische belasting, want ze hadden ALS PLAATSELIJKE KERKEN vrijwillig met de andere het verband aangegaan op de twee-zijdige AFSpraak van art. 31 K.O. (niet uitvoeren, wat contra Schrift en K.O. besloten werd). Als ze nu die afspraak breken, en scheurmakers dus worden, — zie art. 3 K.O. — en óók hun preekstoel ontzeggen aan wie de Heere er op toelaat, dan zijn ze óók plaatselijk althans gedurende dien tijd valsche vergaderingen geworden. Ze worden weer ware, als ze zich officieel bekeeren tot de trouw aan de afspraak, die voor het kerkverband is aangegaan: art. 31.

Ds Bos haalt er de door hem verworpen leuze „kerkverrader-landverrader" bij te pas. M.i. vergeet hij hier, dat blijkens de woorden die leus ziet op PERSONEN. Maar we spreken nu over ware en valsche VERGADERINGEN. Er zijn IN de valsche vergaderingen personen, die de zaak niet door hebben, al is dat hun schuld. Maar we spreken nu over de valsche VERGADERINGEN. Overigens: toen Judas zijn Meester verried, heeft hij ook de nieuwtestamentische kerkordening verraden; en het diaconaat, en het presbyterie, en de misse, en alles.

Voorts spreekt ds Bos over een conclusie, die ik „schijnbaar" verwerp; dat blijve rusten; we kunnen den tijd beter gebruiken door te spreken over wat niet schijnbaar, doch in werkelijkheid door mij gezegd is.

Wat het „verabsoluteren" der kerk betreft: ds Bos zegt, dat hij dit daar ziet, waar men „meent klaar te zijn". Nu meen ik, dat dit een ethische ketterij is („we zijn klaar"). En ook geloof ik, dat de snelste weg, om tot deze ethische oerketterij te vervallen, de leer der pluriformiteit is: met haar quietisme als gevolg. Ik zou dus maar niet zoo gauw met Toornvliet in zee gaan: die gelooft er aan, en zijn synode zei: nu we die groeps-menschen kwijt zijn, is de pluriformiteitskwestie niet meer actueel!..... Maar we behoeven niet meer hier er over door te praten: ik zie onder ons niemand, die meent klaar te zijn. Ik zie wel velen, die zeggen: vooruit, maar in het goede spoor, en met menschen, die zich inspannen in en tot de gehoorzaamheid.

En als ds Bos spreekt over menschen, die niet met de noodige „bewogenheid" de scheur zien, of de grenzen trekken, dan zij geantwoord: bewogenheid is goed, voorzover de GEEST ons beweegt. De Geest, — en niet ons misverstand, onze goede bedoeling. De vraag is dus maar weer: welke maatregelen van orde zijn door de Schrift geëischt? die zijn ook verstandig. Wie naar de Schrift handelt, is van den Geest bewogen; anders deed hij het niet.

Ds Bos zegt: we moeten gaan staan naast hen, die dwalen. Hen bidden, de zonde na te laten. Dat vinden we allemaal, denk ik. Maar dan ga ik niet staan naast een man als ds Toornvliet. Die moet zich eerst eens spenen aan het voeren van een pen, die stelselmatig de waarheid verwingt. Want zoo ik mèt hem, terwijl hij weer voor een jaar geannexceerd is door zijn consortium, (van dr Ridderbos c.s.) om tegen ons te strijden, en het verzoek van ds Bos, om het strijden te staken, heel duidelijk in den wind slaat, op één platform ga staan, dan stel ik hem voor als een die helpt, en zie, hij werkt alleen maar tegen.

De brochure ds Bos is dan ook doodgelopen op den naam Toornvliet. Toen we dien naam lazen, toen wist ons volk meteen genoeg. Die man naast ds Bos, wel, dat was, als we het woord „tactiek" gebruiken, de onverstandigste zet, dien men ginds heeft uitgehaald.

Een wonder? Welneen: hoe langer men ginds om de heete brij heenloopt, hoe meer de dwaasheid gediskwalificeerd wordt van haar kinderen. Men heeft ds Bos meegekregen voor een oogenblik in een doelstelling, die hem zelf vreemd is; laat hem terugkomen, en eens tot alle conferentiegangers zeggen: het spijt me, maar ik staak: alle dingen moeten eerlijk en met orde geschieden. In Oosterbeek zullen nu twee sprekers de vraag inleiden: WAT ONS TOT SCHEIDING DREEF. Ziet ds Bos niet, hoe dwaas dat is? „ONS" heeft niets tot schelding gedreven; alleen maar tot het verwerpen van valsche eischen heeft de goede gehoorzaamheid aan de K.O. gedreven, niet tot scheuring. En wat moeten die twee sprekers verder over die vraag, als ware zij nog een open vraag, referaten houden? Laat ze de Acta nemen, daarstaat het (tenminste voorzover het niet eruit weggewerkt is). En in de Rapporten staat het; en in zulk materieel. Als ze dan geduldig en getrouw de critiek op deze officieele stukken toetsen, dan doen

„Laten we maar weer gaan zitten, Barend..."

Spiegel I.

Het is al weer jaren geleden.

Twee jongens „oet 't oude Graofschap" trokken de grens over en toerden naar Amsterdam om daar een Bondsdag bij te wonen. De stad binnenrijdend kwamen ze zoo langzaam aan tot de ontdekking, dat ze, hoewel ze hun Zondagsche „kipse" op hadden (een duitse met glimmende klep), in Amsterdam toch wel wat gesiviliseerder voor den dag konden komen. Snel schoten ze een modezaak binnen, lieten daar de pet achter, namen een hoed mee en trokken bijna onherkenbaar gemoderniseerd de Kalverstraat in.

Daar ontmoetten ze een tweetal heeren, die ze weliswaar niet zoo gauw konden thuis brengen, maar die hun toch het gevoel gaven van: „we hebben je eerder gezien". Wat onwennig nog grepen ze haastig naar den hoed. En kijk, de andere heeren, die óók al een gezicht gezet hadden van „wie zijn jullie toch?" deden hetzelfde. Stom verwonderd den eersten den besten keer in de Kalverstraat zoo maar bekenden tegen te komen, keken ze elkaar aan en Hindrik zei tegen Garrietjan: „die groeten terug". Garrietjan had het óók gezien. Besloten die twee aan te spreken, maakten ze rechtsomkeert, maar hoe ze ook zochten, in de drukte van de Kalverstraat waren de heeren verdwenen.....

Terugkeerdend kwamen ze hen wéér tegen.

Voor den spiegel van een koophuis.....

„Wullie bunt 't zelf", zei Hindrik.

„Verdraaid....." zei Garrietjan.

Spiegel II.

Zoo iets komt méér voor.

Toen we deze week, om in den stijl van Praetvaer te blijven, „ons lijfblad" DE WACHTER hadden gelezen, grepen we naar „ons allereigste" Elsevier. We zijn menschen van orde. Als we Elsevier lezen zoeken we altijd eerst naar de malle gevallen van Barkey Wolf en lezen daarna Praetvaeria. Daar trof ons, we mogen wel zeggen bijzonder het volgend vaerium:

„Gisteren zaten we in een van de weinige koffyhuizen, die ons lief zijn. Een biljart, een tapkast en bruine tafeltjes zonder kleedjes. Met een houten vloer en een grooten spiegel en lampen zonder (namaak) perkament. Aan een van de tafeltjes zaten twee heeren, die er reeds lang gezeten moesten hebben. We hoorden de eene zeggen: Kees, daar zitten er nog twee, laten

ze goed werk. Maar dat refereeren over de oorzaken met problematische teekening van wat al lang nuchter en koud ligt vastgesteld in „de stukken", dat is koren op den molen van dr Ridderbos; die schrijft ook al een paar jaar over theorieën en achtergronden, en hij móest het hebben over de bindend verklaarde formules en over de na de binding gevolgde procesgronden.

Wie de aandacht van de officieele stukken afleidt, die vergadert de schapen niet, maar helpt in feite hun verstrooiers.

We komen naar het einde. We zijn ditmaal toch blij met de polemiek, omdat we gelooven, dat ze eindelijk wat winst bracht. We hebben wel eens gezocht: moet het al weer? maar soms geeft de Vader der geesten toch ook weer wat ontspanning, doordat er eindelijk wat opklaring komt.

Want, als ik ds Bos goed begrijp, dan zit bij hem de zaak vast op dat moment van den OVERGANGSTIJD in het debat. Ik vermoed eigenlijk, dat hem door het hoofd speelt, wat ik me herinner uit de „Asser catechisaties": in het verslag staat daar niets van, maar het kwam er wel in het debat ter sprake. Graag wil ik ds Bos zoover mogelijk tegemoet komen. Inderdaad zei ik in Assen, en herhaal ik hier: de grenzen van de kerk-republiek (beeld van Bastingius o.a.) liggen geen oogenblik vast. Christus vergadert elken dag, „dynamisch", zou ds Bos zeggen, immers door Geest en Woord; en zeer vrijmachtig; maar dan dóór zijn geschreven Woord, bediend door het vaste ambt; en dat is dan weer „statisch".

Is nu ergens, zoo heb ik gezegd, een massale gehoorzaamheidsacte ontstaan, door nieuwe vrijmaking van zonden, dan wordt elke bestaande formatie opgeroepen daarmee te rekenen, en daarnaar zich uit te strekken. Doet zij dat niet, dan verzuimt zij haar de stroom, en kan God tot de anderen gaan. Nooit mogen WIJ de schuld dragen, als kinderen Gods buiten ONS instituut blijven; dat moet HUN schuld zijn. Elke nieuwe reformatie brengt een bestaand instituut in de crisis.

Welnu, dat meen ik nog. Maar juist daarom wacht ik op daden van gehoorzaamheid „aan den anderen kant". ALS DIE KOMEN, ds Bos, DAN zal ik onder hen moeten zijn, die zeggen: nu komt de „vrijgemaakte kerk in de crisis". Daarom

OP EN OM 'T KERKPLEIN

we naar ze toe gaan en kennis maken" en hij wees naar den spiegel. Ze stonden op om er naar toe te gaan en toen zei Kees: „Laten we maar weer gaan zitten, Barend, ze komen al naar ons toe".

Spiegel III.

Toen we het laatste gelezen hadden, dachten we eerst aan Hindrik en Garrietjan en — een mensch is toch maar geen baas van zijn gedachten — aan ds B. A. Bos en zijn „concrete voorstel", de reactie daarop, en de wijze, waarop ds Bos die reactie meent te zien.

Ds Bos is opgestaan en heeft gezegd: laten we schuld belijden. Dat was het „concrete voorstel". Daarop kwam reactie.

Aan den „anderen kant van de scheur" stonden er óók menschen op.

Eerst Prof. Dr H. N. Ridderbos (Gereformeerd Weekblad) in afspraak met Prof. Dr J. die voorloopig wou blijven zitten. Toen ds E. I. F. Nawijn (De Bazuin), ds Krüger (Schiedamsche Kerkbode), ds A. M. Boeienga (Kerkblad van Haarlem), dr H. Schelhaas (Waarheid en Eenheid) en tenslotte, op allerindividueelste uitnodiging van ds B. A. Bos óók Prof. Dr J. Ridderbos. En deze laatste schrijft zeer duidelijk, wat de anderen óók al gezegd hadden, dat er van het voorstel van ds B. A. Bos, zooals het daar concreet is liggende, niets komen kan, maar dat hij voorts bereid is, „zooover hij dat met een goed geweten doen kan, deze zaak te bevorderen".

Dat is de werkelijke reactie op het concrete voorstel. Desondanks is ds B. A. Bos opgetogen.

Hij dankt Prof. Dr J. Ridderbos voor het hartelijke en ronde antwoord.

Nu — rond was het!

Maar wij moesten bij al die dankbaarheid van ds B. A. Bos zoo denken, dat hem iets dergelijks overkomt als Hindrik en Garrietjan. Hij méent „aan de andere zijde" anderen te zien, even bereid tot „eenheid" als hij zelf. In werkelijkheid kijkt hij in een spiegel. In dien van zijn eigen fantasie. In de meening een hartelijken Ridderbos te groeten, „dopt" hij voor..... zichzelf.

En als D. E. C. den spiegel niet ontdekt had, dan zou hij geneigd zijn te zeggen: „Laten we maar weer gaan zitten, Barend, ze komen al naar ons toe."

D. E. C.

durf ik ook niet van mijn kant de Chr. Geref. kerken laten liggen. Oud nieuws, oud nieuws. Maar zoo lang ze ongehoorzaam blijven, zeg ik: houdt wat ge hebt. Opdat niemand uw kroon neme. Een overgangstijd is er pas, nadat ze ginds schriftelijk hun kerkelijke bekeering hebben vastgesteld — NIET EERDER. En ik loop niet om de ambten en de deputaten en de synode heen. En als vrijgestelde ongehoorzaamheids-apologeten (Toornvliet) me willen annexeren voor een manoeuvre, die ik misschien niet gauw doorzie, dan zeg ik: pas op: het gaat om de kerk, en laat hen en mij bekeering zoeken, d.w.z. leven naar het Woord alleen. Van een reformatie heb ik ginds sinds 1944 niets gezien; wel heel veel van doorgaande deformatie. Helaas, de grenzen onzer kerken zijn nog niet in de crisis gebracht door een revival. K. S.

Studenten

Voor aankomende studenten aan de R. U. te Groningen organiseert de Vereeniging van Gereformeerde Studenten „H. de Cock" te Groningen een propaganda-avond op Woensdagavond 6 October in de consistorie der Noorderkerk (Akkerstraat) te Groningen.

Spreeker: de Hoogedelgeb. Heer A. Zijlstra te Groningen. Onderwerp: „Souvereiniteit in eigen kring". Aanvang 7.30 uur.

Namens de Ver. voor Geref. Studenten „H. de Cock" te Groningen,

K. HUIZINGA, Abactis h.t.

RECTIFICATIE.

a) In ons vorig nummer moet de passage, die aan het slot staat van het artikel Dr H. N. Ridderbos over voorslag ds B. A. Bos (we bedoelen blz. 439, kolom 2, de woorden „Tenslotte: mijn invitatie....." etc.) gelezen worden als vormende het slot van het volgende artikelje in diezelfde kolom, hetwelk handelt, niet over dr H. N. Ridderbos, doch over dr J. Ridderbos. Het stukje is op een verkeerde plaats terecht gekomen, wat trouwens blijkt uit de aanteekening, die aan het eerstgenoemde artikel voorafging.

b) Blz. 439, kolom 2, regel 3 v. b. staat: „En de leer van Churchill etc." Hier moet het lidwoord „de" vervallen; „leer" is een bevelende wijs, 2e pers. enkelvoud. K. S.